
SZLOVÁK EREDETŰ CSALÁDNEVEK BEREK MEGYÉBEN

1. Szlovákok Beregben. – Beregben a szlovák népesség nem volt jelentős, bár a szlovák nevek száma meglehetősen nagy. Az 1570. évi összeírásban is jócskán találunk szlovák eredetű neveket (pl. *Blaskó, Misák, Petrik*). A tulajdonképpeni telepítések a Schönbornok korszakában (1726–1848) voltak általánosak, ebbe beleestek a szlovákok is. LEHOCZKY TIVADAR 1161 „tótról” tud a megyében (LEHOCZKY 1881. 1: 431). PESTY FRIGYES 1864-es Bereg megyei helynévtárában találunk is néhány megjegyzést. Balazsér: „később [?] felső Zemplén Megyéből ide jött tótok a’ víz másik vagy nyugoti oldalán telepedtek meg” (MIZSER 1995: 398). (Bereg-)Daróc: „1813-ban Zemplén Megyéből, Homonna vidékéről származnak több gazdák G[örög]. Cath[olicus] vallásúak” (MIZSER 1995: 471). (Bereg-)Surány: „ez előtt 50-60 évvel vándoroltak be Zemplén megye felső részéből a’ most már nevezett község fele részét tevő tót ajku lakosai: ’s jelenleg is részint mint rokonok, részint mint ismerősök látogatásul jövéen megtelepedtek” (MIZSER 1995: 475). Egyébként Surányt FÉNYES ELEK is „magyar-tót” falunak tartja (FÉNYES 1851. 4: 46). Újklenóc: „Népesített Ó-Klenótz e[gyesített]. Gömör-Kishont Ó-Klenótz nevű községből” (MIZSER 1995: 440). LEHOCZKY a telepítés idejét is megadja: 1827 és 1830 között (LEHOCZKY 1881. 3: 363).

A két világháború között a megye nagyobb része Csehszlovákiához tartozott, s ez idő alatt is történetek telepítések, elsősorban a magyar falvakba. Ezek egy része a területnek a Szovjetunióhoz való csatolása után is ott maradt, beolvadt. A nevek jelentős hányada az idők folyamán magyaros formát vett fel (a mássalhangzó-torlódás feloldása, a szóbelseji *-l-* kettőzése, egyes mássalhangzók elhagyása és betoldása stb.). Az adatokat az eddig megszokott sorrendben (l. pl. MIZSER 2006a) teszem közzé, zárójelben megjegyezve azt is, hogy mely helységekből fordulnak elő. Ahol nincs szakirodalmi utalás, ott a saját megfigyelési kísérleteimet adom.

2. A névadó ős személynevére visszamenő családnevek

2.1. Egyházi személynevek. – A szlovákban ez ritka forma: *Jámbrik* (Tarpa): a magyar *Imre* név szlovák változata (KNIEZSA 2003: 341), *Melichár* (Beregszász) ’Menyhért’ (KNIEZSA 2003: 291).

2.2. Egyházi személynevek rövidült, képzett alakjai. – Ez a gyakoribb forma, miként az alábbi adatok is mutatják: *Abruszák* (Beregszász) < *Abrahám* (SSJ. 6: 127) + *-us* + *-ák*; *Adamecz* < *Adam* + *-ec* (MIZSER 2000a: 9); *Adamek* (Munkács) < *Adam* + *-ek*; *Adamik* (Beregszász) < *Adam* + *-ik*; *Adrigán* (Munkács) < *Adrián* (SSJ. 6: 127) ’Adorján’ + *-iga* + *-án*; *Andalik* (Jánd) ~ *Antalik* (Beregdaróc, Lónya, Munkács) < magyar *Antal* + *-ik* (MIZSER 2000b: 306); *Andráskó* (Beregdéda, Bilke, Munkács) < magyar *András* + *-ko* (KNIEZSA 2003: 298); *Andruch* (Munkács) < *Andrej* (SSJ. 6: 128) ’András’ + *-uch*; *Andrusz* (Beregszász, Munkács) < *Andrej* + *-us* (ДУЙЧАК 2003: 54); *Anicka* (Beregszász) < *Anna* + *-icka* (SSJ. 6: 128); *Anicska* (Bene) < *Anna* + *-ička* (MIZSER 2004d: 21);

Antonik (Beregszász, Gát, Munkács) ~ *Antonyik* (Nagybégány) < *Anton* 'Antal' + *-ik* (KNEZSA 2003: 299), az utóbbi az ejtésnek megfelelő leírás (MIZSER 2010b: 102); *Balczó* (Beregszász) < *Baltazár* 'Boldizsár' + *-co* (MAJTÁN–POVAŽAJ 1983: 36); *Balcsák* (Munkács) < *Baltazár* + *-čák*; *Balega* (Beregszász, Macsola, Mezőgecse, Nagyborzsova, Tiszacsoma) < *Baltazár* + *-ega* (MIZSER 2010a: 183); *Barcsu* (Kovászó): a *Bartolomej* 'Bertalan' *Barča* becézett formájának keleti szlovák vocativusa; *Benczik* (Vásárosnamény) < *Benedyk* 'Benedek' + *-cik* (MAJTÁN–POVAŽAJ 1983: 20); *Bencsák* (Beregszász) < ua. + *-čák* (KNEZSA 2003: 305); *Bencsik* (Munkács) < ua. + *-čik* (MIZSER 2000a: 8); *Benda* (Beregszász, Munkács) < ua. + *-da* (MAJTÁN–POVAŽAJ 1983: 20); *Benkó* (Beregszász) < ua. + *-ko* (KNEZSA 2003: 198); *Benyák* (Szernye) < ua. + *-ják* (MIZSER 2005a: 46); *Benye* (Izsnýéte) < ua. rövidülés; *Benyo* (Munkács) < ua. + *-o* (SSJ. 6: 129); *Berczik* (Beregszász, Hársfalva, Nagybakos, Nagydobrony) < *Berivoj*; *Albert*, a magyar *Bertalan* + *-cik* (MIZSER 2004a: 210); *Bercsik* (Beregszász, Munkács) < ua. + *-čik*; *Czurkó* (Beregszász) < keleti szlovák *Curaj* 'György' + *-ko*; *Dacu* (Beregszász) < a *Daniel* név becézett formájának keleti szlovák vocativusa; *Damuncsák* (Kisbégány) < *Damján* + *-unčák* (MIZSER 2010b: 99); *Danyok* (Csaroda) < *Daniel* + *-ok* (MIZSER 2003c: 130); *Demcsák* (Beregszász, Mezőkaszony, Nagybégány) < *Demeter* vagy *Demján* + *-čák* (MIZSER 2000a: 8); *Demcsik* (Gát, Kisbégány, Munkács) < ua. + *-čik* (KNEZSA 2003: 304); *Demkó* (Beregszász, Munkács, Tiszacsoma) < ua. + *-ko* (KNEZSA 2003: 298); *Dero* (Beregszász) < *Dezider* (SSJ. 6: 131) 'Dezső' + *-o*; *Domecz* (Nagymuzsaly) < *Domokos* + *-ec* (MIZSER 2010a: 187); *Doros* (Beregszász, Munkács) < *Dorota* 'Dorottya' + *-oš*; *Durán* (Beregszász, Munkács) < *Đuraj* 'György' + *-án* (KNEZSA 2003: 316); *Ferencsik* (Kisdobrony, Munkács, Nagydobrony) < magyar *Ferenc* + *-čik* (MIZSER 2004a: 210); *Ferku* (Bene, Beregdaróc) < a *Ferka* (< magyar *Ferenc*) név keleti szlovák vocativusa (MIZSER 2004d: 21); *Filkó* (Beregszász) < *Filip* 'Fülöp' + *-ko* (KNEZSA 2003: 298); *Frankó* (Beregszász) < *František* 'Ferenc' + *-ko* (KNEZSA 2003: 298); *Gasparik* (Munkács) < *Gášpar* (SSJ. 6: 135) + *-ik*; *Gerván* (Barabás) < *Gerváz* 'Gyárfás' (SSJ. 6: 135) + *-án*; *Grega* (Munkács) < *Gregor* (SSJ. 6: 135) + *-a*; *Gyuricska* (Munkács) < *Đuraj* 'György' + *-ička*; *Ilcsók* (Kisbégány) < keleti szlovák *Ilja* 'Illés' + *-čok* (MIZSER 2010b: 99); *Iváncsik* (Munkács, Nagymuzsaly) < *Ivan* + *-čik* (MIZSER 2010a: 187); *Ivaniga* (Beregszász) < *Ivan* + *-iga* (KNEZSA 2003: 322); *Ivusz* (Beregszász) < *Ivan* + *-us*; *Jaczik* (Beregszász) < *Jácint* + *-ik* vagy *Jakub* + *-cik* (SSJ. 6: 37); *Jakocska* (Munkács) < *Jakub* 'Jakab' + *-očka*; *Jakubcsó* (Beregszász) < *Jakub* + *-čo* (SSJ. 6: 137); *Jana* (Csetfalva, Nagyberég) < *Ján* 'János' + *-a* (MIZSER 2004c: 72); *Jancsák* (Munkács) < ua. + *-čák*; *Janda* (Vámosatya) < ua. + *-da*; *Janik* (Beregszász, Munkács) < ua. + *-ik* (KNEZSA 2003: 299); *Janu* (Lónya) < ua., keleti szlovák vocativus (MIZSER 2000b: 306); *Jardik* (Gergelyugornya, Vásárosnamény) < *Jardan* + *-ik*; *Jobák* (Beregszász, Kölcsey, Munkács, Podhering) < *Job* 'Jób' + *-ák* (SSJ. 6: 137), *Jócsák* (Beregsurány, Csaroda, Gulács, Tarpa, Vásárosnamény) < *Jonáš* + *-čák* (SSJ. 6: 137); *Jócsik* (Beregszász) < ua. + *-čik*; *Jonácsi* (Rafajnaújfalu): a *Jonácsik* (< *Jonáš*) névből elvonták az utolsó hangot a magyarosodás jegyében; *Katoska* (Munkács) < *Katrena* (SSJ. 6: 138) 'Katalin' + *-oška*; *Katros* (Munkács) < ua. + *-oš*; *Klima* (Bulcsu, Vásárosnamény) < *Kliment* 'Kelemen' + *-a* (KNEZSA 2003: 298); *Kobály* (Beregszász, Bilke, Munkács) < *Jakob* + *-al*; *Kopcsa* (Beregszász, Munkács, Nagyborzsova) < *Jakob* vagy *Prokop* + *-ča* (SSJ. 6: 145); *Kopik* (Munkács) < ua. + *-ik*; *Kozmánka* (Munkács) < *Kozma* + *-ánka*; *Krisztán* (Beregszász) < latin *Christianus* (KNEZSA 2003: 342); *Kriston*

(Vásárosnamény) < *Kristof* + *-on*; *Kubán* (Beregszász) < *Jakub* + *-án* (KNEZSA 2003: 316); *Kubáskó* (Beregszász, Munkács) < ua. + *-áško* (KNEZSA 2003: 324); *Lazarik* (Munkács) < *Lazár* + *-ik* (SSJ. 6: 139); *Legeza* (Beregkövesd, Beregszász, Kisdobrony) < *Alexander* 'Sándor' + *-sa* (MIZSER 2000a: 10); *Loretsik* < régi *Lovrent* 'Lőrinc' + *-čik*; *Macinkó* (Beregdaróc, Csaroda) < keleti szlovák *Macej* 'Máté' + *-inko* (MIZSER 2003c: 130); *Magura* (Beregsom, Mezőkaszony) < *Magdalena* + *-ura* (MIZSER 2000a: 14); *Mahacsek* (Kígyós) < *Mach* < *Matej* vagy *Martin* + *-aček* (MIZSER 2000a: 10–1); *Mahánecz* (Beregdéda, Újbátyú) < ua. + *-ánec*; *Marcsek* (Munkács, Vásárosnamény) < *Martin* + *-ček* (MIZSER 2000a: 11); *Marinec* (Beregszász, Munkács, Nagyberég) < *Marina* (< *Maria*) + *-ec* (MIZSER 2004c: 72); *Marinka* (Bene, Beregdéda, Beregszász, Macsola, Nagyberég) ~ *Morinka* (Nagymuzsaly) < ua. + *-ka* (MIZSER 2004c: 72); *Martinecz* (Beregszász) < *Martin* + *-ec*; *Maruska* (Beregsom) < *Maria* vagy *Martin* + *-uška*; *Mátécsa* (Beregszász) < *Matej* + *-ča*; *Matola* (Beregszász, Csongor, Munkács, Nagymuzsaly, Sárosoroszi) < *Matej* 'Máté' + *-oľa* (MIZSER 2010a: 186); *Matus* (Munkács, Vásárosnamény) < ua. + *-uš* (SSJ. 6: 142); *Matuzsa* (Vásárosnamény) < ua. + *-uša*; *Matyiko* (Kígyós) < *Matko* < *Matej* (MIZSER 2006b: 172); *Matyinko* (Munkács) < magyar *Matyi* + *-ko*; *Matyola* (Beregszász, Macsola, Munkács) < ua. + *-oľa* (MIZSER 2010a: 183); *Melcsák* (Balazsér, Barabás, Beregdéda, Beregújfalú, Makkosjánosi, Nagybéány) < *Melichár* 'Menyhért' + *-čák* (MIZSER 2004b: 46); *Micik* (Beregszász): a *Maria* beceneve; *Mihalko* (Balazsér, Gút, Munkács, Vásárosnamény) < *Michal* 'Mihály' + *-ko* (MIZSER 2000a: 11); *Mikec* (Beregszász, Macsola, Mezőgecse) < *Mikuláš* 'Miklós' + *-ec* (KNEZSA 2003: 306); *Miskó* (Kisbéány, Mezőkaszony, Munkács, Nagybéány): a *Michal* beceneve (KNEZSA 2003: 184); *Misku* (Tiszaadony, Vásárosnamény): az előző név vocativusa; *Mitro* (Vásárosnamény): a *Demeter* beceneve (SSJ. 6: 131); *Mitrócsák* (Munkács) < *Mitro* + *-čák*; *Moncsák* (Beregszász) < *Šalomon* + *-čák*; *Mórik* (Beregszász, Macsola) *Mór* + *-ik*; *Ondilla* (Beregújfalú, Nagyberég) < *Ondrej* 'András' + *-ila* (MIZSER 2004c: 72); *Ondrik* (Beregújfalú) < *Ondrej* + *-ik* (KNEZSA 2003: 300); *Pavlicsek* (Beregszász) < *Pavlik* (*Pavlič-* < *Pavol* 'Pál') + *-ek* (SSJ. 6: 144); *Peskó* (Beregszász, Munkács) < *Petr* 'Péter' + *-ško*; *Petercsák* (Munkács) < *Peter* + *-čák*; *Petra* (Balazsér, Makkosjánosi) < *Petr* + *-a* (MIZSER 2004b: 46); *Petrás* (Balazsér, Beregdéda, Beregszász, Kisbéány, Makkosjánosi, Mezőhomok, Mezőkaszony, Nagybéány, Zápszony) < ua. + *-ás* (MIZSER 2004b: 46); *Petraskó* (Izsnýete, Munkács) < ua. + *-áško* (MIZSER 2006a: 56); *Petricska* (Beregszász, Bulcsu, Munkács, Zápszony) < *Petrik* (*Petrič-* < *Petr*) + *-ka* (MIZSER 2004a: 213); *Petricskó* (Nagybéány) < ua. + *-ko* (MIZSER 2010b: 102); *Petrik* (Munkács) < *Petr* + *-ik* (KNEZSA 2003: 300); *Petrus* (Beregszász) < ua. + *-uš* (MIZSER 2009: 66); *Petruska* (Beregszász, Makkosjánosi, Mezőkaszony, Zápszony) < ua. + *-uška* (SSJ. 6: 145); *Petrusz* (Kisbéány, Munkács) < ua. + *-us* (MIZSER 2010b: 99); *Pisták* (Sárosoroszi) < *Pišta* (< magyar *Pista*) + *-ák* (SSJ. 6: 145); *Poecskó* (Lónya) < német *Paul* 'Pál' + *-čko* (MIZSER 2000b: 306); *Pólik* (Tiszacsoma) < *Pavlik* < *Pavol*; *Rigán* (Beregszász, Mátyus, Tiszaszalka) < *Grigán* < *Grigor* 'Gergely'; *Roskó* (Beregszász, Munkács, Tákos, Vásárosnamény): a *Roch* 'Rókus' beceneve (KNEZSA 2003: 298), KÁZMÉR egy adat alapján a magyar eredetet is elképzelhetőnek tartja (KÁZMÉR 1993: 298); *Simák* (Munkács) < *Šimon* + *-ák*; *Simek* (Beregszász, Gát) < ua. + *-ek* (MIZSER 2003b: 605); *Simik* (Beregszász) < ua. + *-ik*; *Simkó* (Beregszász, Munkács) < ua. + *-ko* (MIZSER 2000a: 12); *Stecz* (Beregszász, Munkács, Oroszvég) < *Štefan* + *-c* (KNEZSA 2003: 307); *Stefanyo* (Beregdéda, Nagyberég) < ua. + *-o* (MIZSER 2010b: 102); *Stefek* (Munkács) < ua. + *-ek*;

Sztahora (Beregszász, Beregújfalú, Nagybereg) < *Stanislav* 'Szaniszló' + képzőbokor (KNEIÉZA 2003: 312); *Sztancsik* (Lónya) < *Stanislav* + *-čik* (MIZSER 2000b: 306); *Sztaskó* (Munkács) < *Eustach* (< *Eustaš-*) + *-ko* (SSJ. 6: 147); *Szura* (Kígyós) < keleti szlovák *Suraj* 'György' (MIZSER 2006b: 172); *Tancsák* (Beregszász) < *Stanislav* + *-čák*; *Tomajko* (Beregszász) < *Tomáš* 'Tamás' + *-ajko* (KNEIÉZA 2003: 298); *Tomcsik* (Bereg-déda, Beregszász, Mezőhomok) < ua. + *-čik* (ДУЙЧАК 2003: 231); *Tomkó* (Vásárosnamény) < ua. + *-ko* (SSJ. 6: 148); *Tótik* (Beregsom, Beregszász, Mezőkaszony) < magyar *Bertót* + *-ik* (MIZSER 2002: 189); *Tótok* (Lónya, Tiszaadony) < ua. + *-ok* (MIZSER 2000b: 307); *Váljó* (Beregújfalú) < *Valo* < *Valer* (МАЙТЯН–ПОВАЖАЙ 1983: 85); *Vályán* (Beregszász) < *Valent* 'Bálint' + *-ján*; *Vancza* (Tiszaszalka, Vásárosnamény) < *Ivan* + *-ca*; *Vank* (Izсныéte, Munkács) < ua. + *-k* (MIZSER 2006a: 56); *Vankó* (Beregszász) < ua. + *-ko* (KNEIÉZA 2003: 298); *Vascsák* (Bereg-déda, Beregszász, Mezőhomok) < *Ivaš* (< *Ivan*) + *-čák* (ДУЙЧАК 2003: 76); *Vasicsek* (Beregszász, Tarpa) < ua. + *-ček*; *Vaska* (Vásárosnamény) < ua. + *-ka* (KNEIÉZA 2003: 297); *Vilcsák* (Beregújfalú, Munkács) < *Viliam* 'Vilmos' + *-čák* (SSJ. 6: 150); *Vilicsku* (Sárosoroszi) < *Vilička* (< *Viliam*) keleti szlovák vocativusa; *Vojcsik* (Gát) < *Vojtech* 'Adalbert' + *-čik* (MIZSER 2003b: 605); *Vojtkó* (Munkács, Vásárosnamény) < ua. + *-ko* (KNEIÉZA 2003: 298); *Vojtku* (Balazsér, Beregszász, Bótrágy, Nagybégány): az előző név vocativusa (MIZSER 2004b: 46); *Zincsák* (Barabás, Beregdaróc) < *Eufrozina*, *Rozina* + *-čák* (MIZSER 2011: 163); *Zuzák* (Munkács) < *Zuzanna* 'Zsuzsanna' + *-ák* (KNEIÉZA 2003: 301); *Zsigán* (Halábor) < *Žigmund* + *-án* (SSJ. 6: 151); *Zsigu* (Csaroda, Gelénes, Tiszaadony): a *Žiga* (*Žigmund*) név keleti szlovák vocativusa (MIZSER 2003c: 130).

2.3. Világi személynévek. – Kizárólag becézett formában fordulnak elő. *Alexa* (Tiszaszalka) ~ *Alexai* (Tiszaszalka) < *Alexander* 'Sándor' + *-a* (KNEIÉZA 2003: 291), a második adat magyarosodott forma; *Begyü* (Gút): a *Bedoslav* név becézőjének vocativusa; *Bohus* (Gút, Izсныéte, Mezőkaszony, Munkács, Nagybégány, Rafajnaújfalú): *Boh*-hal (pl. *Bohuslav*) kezdődő nevek + *-uš* (KNEIÉZA 2003: 312); *Borek* (Munkács): *Bor*-ral kezdődő nevek (pl. *Borislav*) + *-ek*; *Bozsko* (Beregszász): a *Bohumil* beceneve (SSJ. 6: 130); *Budó* (Zápszony) < *Budislav*, *Budimir* + *-o* (MIZSER 2004a: 213); *Buzsik* (Munkács) < *Božidar*, *-mir*, *-slav* + *-ik* (HAJDÚ 2010: 99); *Dalinka* (Gút): valószínűleg a *Dalibor* beceneve; *Julik* (Tiszacsoma) < *Julo* (< magyar *Gyula*) + *-ik* (Nem-magyar 12), *Milák* (Csaroda, Gelénes, Gulács, Hetefejércse, Tákos, Tiszaadony, Tiszaszalka, Tiszavid, Vámosatya, Vásárosnamény) < *Mil*-lel kezdődő (pl. *Miloslav*) vagy végződő (pl. *Bohumil*) nevek + *-ák* (MIZSER 2003c: 133); *Mijó* (Munkács, Nagybakos, Újbátyú) ~ *Milyó* (Kisbégány Zápszony) < ua. + *-o* (MIZSER 2004a: 213); *Milu* (Lónya) < ua., vocativusi forma (MIZSER 2000b: 306); *Radik* (Beregszász, Makkosjánosi) < *Radomir*, *-slav* + *-ik* (ДУЙЧАК 2003: 204); *Ragyák* (Vásárosnamény) < ua. + *-ják*; *Rajka* (Munkács) < *Rajmir*, *-slav* + *-ka* (SSJ. 6: 146); *Ratko* (Beregszász) < *Radomir*, *Radovan* + *-ko* (SSJ. 6: 145–6); *Reskó* (Macsolá, Munkács, Vári) < *Režko* < *Rudolf* (SSJ. 6: 146); *Szopkó* (Beregszász, Munkács) < *Sobeslav* + *-ko* (ДУЙЧАК 2003: 224).

2.4. Patronimikonképzős nevek. – Az alábbi képzők fordulnak elő: *-ič*, *-nič*, *-(o)vic*, *-vič*; *-in(ec)*, *-ov*; *-ský* ~ *-cký*.

2.4.1. Az alaptag személynév. – *Abramovics* (Beregszász) < *Abram*; *Ádámszki* (Beregdéda) < *Adam*; *Alexandrovics* (Munkács) < *Alexander* 'Sándor'; *Androczy* (Munkács) < *Andro* < *Andrej* 'András'; *Babindovics* (Zápszony) < *Babinda* családnév (MIZSER 2004d: 213); *Badalovics* (Mezőkaszony) < *Badal* családnév (MIZSER 2002: 189); *Belikánics* (Beregszász) < *Belika* < *Belomir* (SSJ. 6: 129); *Benics* (Bene, Beregszász, Kígyós) < *Benedykt* 'Benedek' (MIZSER 2004d: 22); *Blaskovics* (Munkács) < *Blažko* < *Blažej* 'Balázs'; *Bohics* (Bótrágy) < *Bohuslav*, -*mir*; *Danielovics* (Beregszász, Munkács) < *Daniel*; *Dzurócsik* (Beregszász, Gorond, Munkács) < *Dzurovčik* < keleti szlovák *Dzuraj* 'György'; *Elovics* (Beregszász) < *Elo* < *Elemir* (SSJ. 6: 132); *Gerevics* (Beregszász, Ilosva, Kovászó, Makkosjánosi, Munkács) < magyar *Gere*; *Gregorovics* (Kálnik) < *Gregor* 'Gergely'; *Gyuriczki* (Munkács) < *Đuraj* 'György'; *Gyurkovics* (Beregszász, Kisdobrony, Munkács) < *Đurko* < *Đuraj*; *Hanics* (Beregszász, Mezőgecse) < német *Hans*; *Hatalovics* (Mezőkaszony, Zápszony) < *Hatala* családnév (MIZSER 2002: 189); *Hémics* (Beregújfalú) ~ *Himics* (Munkács, Nagybereg, Tiszacsoma) < *Joachim*, *Achim* (MIZSER 2004c: 72); *Icskovics* (Gelénes) < *Ičko* < *Štefan* 'István' (SSJ. 6: 130); *Ilkovics* (Beregszász) < *Ilko* < *Ilia* 'Illés'; *Istvánovics* (Beregszász) < magyar *István*; *Ivánosovics* (Bene) < *Ivanoš* < *Ivan* (MIZSER 2004d: 22); *Jakabovics* (Beregszász, Bilke, Ilonca, Klacsanó, Munkács, Szolyva) < magyar *Jakab*; *Jakabovszki* (Munkács) < magyar *Jakab*; *Jakobovics* (Beregszász, Munkács) < *Jakob*; *Jakubovics* (Beregszász, Munkács) < *Jakub*; *Jankovics* (Izsnyéte, Lónya, Munkács) < *Janko* < *Jan* 'János' (MIZSER 2000b: 307); *Janszki* (Beregszász) < *Jan*; *Joanovics* (Beregszász) < latin *Joannes*; *Juszkovics* (Beregszász) < *Jusko* < *Juraj* 'György'; *Kolonics* (Beregszász) < *Kolon* személynév; *Kristin* (Gergelyugornya, Vásárosnamény) < *Krišta* < *Krištof* (MIZSER–RÉVAY 2004: 27); *Kubarics* (Izsnyéte) < *Jakub* + -*ar* (Mizser 2006a: 56); *Lazarovics* (Beregszász, Bilke, Munkács) < *Lazár* (SSJ. 6: 139); *Magdinecz* (Munkács) < *Magdalena*; *Maginyecz* (Tiszakerecseny) < ua.; *Mándics* (Munkács) < *Manda* < *Magdalena*; *Mankovics* (Bene, Munkács) < *Manko* < *Marian*, *Emánuel* (MIZSER 2004d: 22); *Marocskánics* (Beregszász) < *Maročka* < *Maria*; *Marusinec* (Beregszász, Munkács) < *Maruša* < *Maria*; *Matics* (Beregszász) < *Matej*, *Matiáš*; *Matyikánics* (Márokpap1: Vásárosnamény) < magyar *Matyika*; *Matyiránics* (Márokpapi) < magyar *Matyi* + -*ra*; *Matykovszki* (Munkács) < *Matko* < *Matej*, *Matiáš*; *Mihalovics* (Beregszász, Gelénes) < *Michal* 'Mihály'; *Mihovics* (Balázsér, Beregszász, Bilke, Munkács, Tarpa) < magyar *Mihó* < *Mihály* (MIZSER 2004b: 46); *Mihovkánics* (Szernye) < *Mihovka* < magyar *Mihóka* < *Mihály* (MIZSER 2005: 47); *Miklics* (Nagybégány) < magyar *Miklós* (MIZSER 2010b: 103); *Mitrovics* (Beregszász, Munkács) < *Mitro* < *Demeter*; *Mondics* (Bene, Nagyborzsova) < *Žigmond* (MIZSER 2004d: 22); *Palkovics* (Munkács) < *Palko* < *Pavel* 'Pál' (SSJ. 6: 144); *Perasovics* (Beregszász) < *Petraš* < *Petr* 'Péter'; *Petrasovszky* (Beregszász) < ua.; *Petrics* (Beregszász) < *Petr*; *Petrusovics* (Munkács) < *Petruš* < *Petr*; *Radics* (Beregszász) < *Radomir*, -*slav* (SSJ. 6: 145); *Sinkovics* (Vásárosnamény) < *Šimko* < *Šimon* (KNIEZSA 2003: 327); *Štefanszki* (Munkács) < *Štefan* 'István'; *Sztankovics* (Munkács) < *Stanko* < *Stanislav* 'Szaniszló' (KNIEZSA 2003: 327); *Szulfikánics* (Bátyú) < *Sulpicka* < *Sulpicia*; *Tomisinec* (Újbátyú) < *Tomiša* < *Tomáš*; *Vaskovics* (Beregszász) < *Vaško* < *Ivan* (KNIEZSA 2003: 297); *Miklovicz* (Vásárosnamény) < *Miklo* < *Mikuláš*.

2.4.2. Az alaptag közszó. – *Bábin* (Asztély, Balázsér, Kisharangláb) < *Bába* < *bába* 'vénasszony' (MIZSER 2003a: 428); *Bukovics* (Munkács) < *Buk* < *buk* 'bükkfá';

Czapovics (Bene, Beregszász) ~ *Szapovics* (Bene) < *Cap* < *cap* 'bakkecske', a második benei adat keleti szlovák (MIZSER 2004d: 22); *Dragonszki* (Munkács) < *Dragon* < *dragón* 'lovaskatona' (SSJ. 1: 323); *Duliskovics* (Halábor, Munkács, Szolyva, Szuszkó) < *Duliška* < *dula* 'birsalma' (SSJ. 1: 342); *Festetics* (Munkács) < *Feršter* < *feršter* 'erdész' (SSJ. 1: 395); *Hubinec* (Balazsér, Beregszász, Munkács) < *Huba* < *huba* 'gomba; száj, pofa' (MIZSER 2004b: 48); *Hudánics* (Beregszász) < *Chudan* < *chudan* 'sovány' (SSJ. 1: 577); *Karpikov* (Balazsér) < *Karpik* < *karpik* 'csipás szemű' (MIZSER 2004b: 46); *Kizelovics* (Bene) < *Kysel'* < *kyseľ* 'savanyúleves' (SSJ. 1: 808); *Krampatics* (Gút) < *Krampač* < *krampač* 'csákány' (SSJ. 1: 776); *Latavicz* (Bene, Nagymuzsaly) < *Lata* < *lata* 'léc' (MIZSER 2004d: 259); *Lelekánics* (Beregdéda, Beregszász, Bilke, Nagybégány) < *Lelekán* < *lelek* 'kecskefejő, lappantyú (madár)' (MIZSER 2010b: 103); *Leskovics* (Beregszász, Munkács) < *Leško* < *lech* (*leš-*) 'lengyel'; *Obednina* (Kisdobrony) < *obedňa* 'étkezés' (SSJ. 2: 409), nőiesített forma; *Panulin* (Kígyós) < *Panula* < *pan* 'úr' (MIZSER 2006b: 172); *Repinec* (Dercen, Kölcseány) < *Repa* < *repa* 'répa' (MIZSER 2005: 45); *Sasovics* (Vásárosnamény) < *Šašo* < *šašo* 'bohóc' (SSJ. 4: 396); *Szokolovics* (Beregdéda) < *Sokol* < *sokol* 'sólyom' (SSJ. 6: 137); *Sztrakovics* (Beregszász) < *Straka* < *straka* 'szarka' (SSJ. 4: 268); *Sztrösin* (Nagybégány) < *Stroša* < *stroh* (*stroš-*) 'szigorú, kimért' (MIZSER 2010b: 103); *Tatinecz* (Beregszász) < *Tata* < *tata* 'apa' (SSJ. 4: 496), *Zelevics* (Beregszász) < *Zelek* < *zelenák* 'aranyos bábrabló (bogár)'

3. A származás helyére utaló családnevek

3.1. Puszta helynevek. – A szlovákban ez meglehetősen ritka, de azért akad néhány. *Belohorka* (Nagydobrony) 'fehér hegy' (MIZSER 2010b: 103); *Harajda* (Beregszász) < *haraj* 'vízvezető árok, hegyi patak' (SSJ. 1: 460) + *-da*; *Hlinka* (Munkács) 'agyagos talajú föld' (SSJ. 1: 483); *Jakubényi* (Beregszász) < *Jakubany* 'Szepesjakabfalva', az *-i* a magyarosodás jele; *Lohucsek* (Munkács) < *loch* 'lyuk, nyílás, pince' (SSJ. 2: 55) + *-ček*; *Mihlesz* (Kisbégány): az Abaúj megyei *Miglész* község nevének szlovákos ejtése (MIZSER 2010b: 100); *Volcsányi* (Beregszász) < *Vlčany* 'Vágfarkasd', Nyitra megye, magyarosodott név.

3.2. Melléknévképzős helynevek. – Az alábbi képzők fordulnak elő: *-ák* ~ *-čák* ~ *-(j)ák*, *-an* ~ *-čan* ~ *-jan*, *-ec*, *-ský* ~ *-cký*.

3.2.1. Nagyobb egység neve. – *Hronyec* (Munkács) < *Hronec* 'Garam vidéki' (MIZSER 2000a: 17); *Krasznyanik* (Beregszász) < *Krásňanik* 'Kraszna megyei'; *Lipták* (Gergelyugornya, Vásárosnamény) 'liptói' (KNIEZSA 2003: 346); *Makoviczki* (Munkács) < *Makovický*: a makovicai uradalom Sáros megyében (FÉNYES 1851. 4: 323–4, Zboró a.); *Magurszki* (Beregújfalu) < *Magurský*: *Árvai*- vagy *Szepesi-Magura* (hegység, SSJ. 6: 282); *Moravszki* (Vásárosnamény) < *Moravský*: 'Morva melléki: morvaországi' (SSJ. 6: 285); *Oravecz* (Beregszász, Vásárosnamény) < *Oravec* 'árvai' (KNIEZSA 2003: 346); *Pohránszky* (Beregszász) < *Pohranský* 'Garam melléki'; *Slezák* (Munkács) < *Šlezak* 'sziléziai' (MIZSER 2000a: 17); *Spisák* (Munkács, Vásárosnamény) < *Spišak* 'szepesi' (MIZSER 2000a: 17), németes ejtéssel; *Zahoránszky* (Beregszász, Munkács) < *Zahoranský* 'hegymegi', esetleg < *Záhori* 'a Hont megyei Erdőmeg faluból való' (SSJ. 5: 421–2, 6: 250), *Zatureczky* (Beregszász, Munkács) < *Zaturecký* 'a Turóc folyón túli'.

3.2.2. Helységnevek. – *Arnóczki* (Beregszász) < *Arnocký*: Arnót, Borsod megye (MIZSER 2000a: 21); *Balóczki* (Beregszász) < *Balažský*: *Balaže* 'Balázs', Zólyom megye; *Balhánszi* ~ *Balkánszki* (Vásárosnamény) < *Balkaňský*: *Balkány*, Szabolcs megye; *Belan* (Tiszacsoma) ~ *Belian* (Beregszász) ~ *Beliányi* (Beregszász) < *Belian*: hét felvidéki megyében van *Belá* nevű helység (KNEIŽSA 2003: 316), az utolsó adat magyarosodott forma; *Belánszki* (Bene, Beregszász, Halábor, Macsola, Munkács, Nagyborzsova, Tarpa, Vári) < *Belianský*: 1. az előzőt (MIZSER 2004d: 23); *Belenczki* (Kisdobrony) ~ *Belinszki* (Beregszász) < *Belinský*: *Belince* 'Belinc', Nyitra megye (SSJ. 6: 155); *Beniczky* (Beregszász, Munkács) < *Benický*: *Benice* 'Benefalva', Turóc vagy *Benic*, Liptó megye (SSJ. 6: 156); *Bernicki* (Beregszász) < *Brnický*: *Brnice* 'Bernice', Liptó megye (SSJ. 6: 159); *Bisinszki* (Lónya) < *Bzinský*: *Bzince* 'Bod', Nyitra vagy *Bziny* 'Bezinc', Árva megye (MIZSER 2000b: 307); *Brekószki* (Bene, Sárosoroszi) < *Brekovský*: *Brekov* 'Barkó', Zemplén megye (MIZSER 2004d: 23); *Brukovszki* (Munkács) < *Brukovský*: *Bruck* (ma: *Most pri Bratislave*) 'Dunahidas', Pozsony megye (LELKES 1992: 120); *Bruszki* (Beregsurány, Beregszász, Macsola) < *Brunský*: Sáros megyében gyakori a *Brunn* helynév (MIZSER 2010a: 185); *Brutóczki* (Barabás, Munkács) < *Brutovský*: *Brutovce* 'Szepesszentlőrinc', Szepes megye (MIZSER 2000a: 21); *Businszki* (Bene, Nagyborzsova) < *Bušinský*: *Bušince* 'Bussa', Nógrád megye (MIZSER 2004d: 23); *Czébán* (Munkács) < *Cebán*: *Cebe*, puszta Kiskőrös határában (FÉNYES 1851. 1: 232); *Csákányóczy* (Gulács) < *Čakanovský*: *Čakanovce* 'Ósvacsákány', Abaúj megye; *Csercsák* (Csaroda, Tizzaszalka) < *Čerčák*: *Csercs* (szlovák neve: *Čirč*), Sáros megye (MIZSER 2003c: 131); *Csernyánszky* (Munkács) < *Čerňanský*: *Cierna* 'Cserna', Trencsén megye (SSJ. 6: 163); *Cserszki* (Beregszász, Bilke, Munkács) < *Čerský*: *Cseri*: szlovákul: *Čerovo*, Hont megye (FÉNYES 1851. 1: 214); *Darócki* (Nagybakos) < *Darocký*: *Daróc*, szlovákul: *Dravce*, Sáros vagy 'Ungdaróc', Ung megye (FÉNYES 1851. 1: 241); *Dereczki* (Vásárosnamény) < *Derecký*: *Deresk*, szlovákul: *Držokovce*, Gömör megye (FÉNYES 1851. 1: 255); *Donovák* (Munkács) < ua.: *Donoval*, szlovákul: *Donovaly*, Zólyom megye; *Denyóczki* (Beregsurány) ~ *Drenyóczki* (Csaroda) < *Drienovský*: *Drienove*, 'Vágsomfalu', Trencsén vagy *Drienov* 'Somos', Sáros megye (MIZSER 2000a: 22); *Dudinszki* (Izsnyéte, Munkács) < *Dudinský*: *Dudince* 'Gyügy', Hont megye (MIZSER 2006a: 56); *Ganovszki* (Munkács) < *Gánovský*: *Ganovce* 'Gánóc', Szepes megye (SSJ. 6: 170); *Gribovszki* (Beregszász, Munkács) < *Gribovský*: *Gribov* 'Kisgombás', Sáros megye (SSJ. 6: 171); *Habovszki* (Munkács) ~ *Hrabéczi* (Munkács) ~ *Rabóczki* (Barabás, Tizzaszalka) ~ *Rabovszki* (Beregszász) < *Hrabovský*: *Hrabovec nad Laborcom* 'Izbugyarabóc', Zemplén vagy *Hrabovec* 'Rabóc', Sáros megye (MIZSER 2000a: 23), valamennyi magyarosodott forma; *Hankovszki* (Vári, Vásárosnamény) < *Hankovský*: *Hankovce* 'Jánosvágása', Zemplén megye (MIZSER 2000a: 22); *Irsák* (Munkács) < *Iršák*: *Irsa*, Pest megye; *Jakubovszki* (Munkács) < *Jakubovský*: *Jakubov* 'Nagyjakabfalva', Pozsony megye (SSJ. 6: 182); *Jammiczki* (Munkács) < *Jamnický*: *Jamník* 'Szepesárki' vagy *Jamník*, Liptó megye (SSJ. 6: 182); *Janiczky* (Beregszász) < *Janický*: *Janice* 'Jéne', Gömör megye (SSJ. 6: 182); *Jankovszki* (Beregszász, Nagyborzsova) < *Jankovský*: *Jankovce* 'Jánosvölgye' (SSJ. 6: 182); *Janovszki* (Mátyus, Munkács, Vásárosnamény) < *Janovský*: *Janov* 'Jánó', Sáros vagy *Jánova*, Gömör vagy *Jánovce* 'Szepesjánosfalva', Szepes vagy *Janovce* 'Bércalja', Sáros megye (MIZSER 2000a: 23); *Kaluczki* (Hetefejércse) < *Kalužský*: *Kaluža* 'Ungtavas', Ung megye' (MIZSER 2003c: 131); *Kameniczky* (Beregszász) < *Kamenický*: *Kamenica* 'Tarkó', Sáros vagy *Kamenica nad Cirochou* 'Nagykemence', Zemplén vagy

Kamenica nad Hronom 'Garamkövesd', Hont megye (MIZSER 2000a: 24); *Kamenszky* (Beregszász) < *Kamenský: Kamenec* 'Alsó-, Felsőkemence, Bars megye (SSJ. 6: 184); *Kaskóczi* (Beregszász) < *Koškovský: Koskovce* 'Koskóc', Zemplén megye (SSJ. 6: 189); *Kavalszki* (Munkács) < *Kavalský: Kavallo*, Nyitra megye (FÉNYES 1851. 2: 187); *Kézmárszki* (Macsola) < *Kežmarský: Kežmarok* 'Késmárk', Szepes megye (MIZSER 2010a: 185); *Klenovszki* (Beregdaróc, Vásárosnamény) < *Klenovský: Klenov* 'Kelembér', Sáros vagy *Klenova* 'Kelen', Zemplén megye (SSJ. 6: 186); *Klobusiczki* (Munkács) < *Klobušický: Klobušice* 'Klobusic', Trencsén megye (SSJ. 6: 186); *Kluknovszki* (Beregszász) < *Kluknavský: Kluknava* 'Kluknó', Szepes megye (SSJ. 6: 186); *Kohánszki* (Beregszász, Munkács) < *Kochaňský: Kohány*, szlovákul: *Kochanovce*, Zemplén megye (FÉNYES 1851. 2: 232); *Kornicki* (Beregszász, Gút, Hetyen, Makkosjánosi, Mezőkaszony, Nagybégány, Papitánya, Zápszony) < *Krnický* vagy *Kornický: Krná* 'Kiskorna', Nógrád vagy *Kornica*, Turzófálfához csatolt község, Trencsén megye (MIZSER 2004a: 214); *Kóróczi* (Gergelyugornya, Vásárosnamény) ~ *Koroszki* (Bilke) < *Korocký: Kóród*, Gömör megye (FÉNYES 1851. 2: 248); *Kurovszky* (Beregszász) < *Kurovský: Kurova* 'Kuró', Sáros megye (SSJ. 6: 192); *Kvakovszky* (Beregszász, Munkács) < *Kvakovský: Kvakovce* 'Nagykőpatak', Zemplén megye (SSJ. 6: 192); *Laurenszki* (Munkács) < *Laurenský: Laurencik*, ma: *Lorencik* 'Lörincke', Abaúj megye (FÉNYES 1851. 3: 45); *Lehoczky* (Beregszász, Ilosva, Munkács) < *Lehocký: a Felvidéken nyolc megyében több Lehota* nevű helység van (MIZSER 2000a: 24); *Leviczky* (Munkács, Szentmiklós) < *Levický: Levice* 'Léva', Bars megye (SSJ. 6: 194); *Luzsánszky* (Beregszász) < *Lužianský: Lužany* 'Sarlóaska' vagy *Lužanky* 'Sarlókajsa', mindkettő Nyitra megye (SSJ. 6: 197); *Malczóczky* (Munkács) < *Malcovský: Malcov* 'Malcó', Sáros megye (SSJ. 6: 199); *Markocsán* (Munkács) ~ *Markocsányi* (Vásárosnamény) < *Markovčan: Markovce* 'Márk', Zemplén megye, a második adat erősen magyarosodott; *Mattyasovszky* (Beregszász, Munkács) < *Matiašovský: Matiašovce* 'Mátyásfalva', Szepes megye (SSJ. 6: 202); *Medzihradzki* (Bene, Beregszász) < *Medzihradský: Medzihradné*, Árva megye (MIZSER 2004d: 23); *Mosánszki* (Beregszász) < *Mojšianský: Mojš* 'Majosfalva, Trencsén megye (SSJ. 6: 204); *Musinszky* (Beregszász) < *Mučinský: Mučín* 'Mucsény', Nógrád megye (SSJ. 6: 205); *Olsavszky* (Munkács) ~ *Olsovsky* (Munkács) < *Oľšavský: Oľšavka* 'Olysó', Szepes megye; *Ozorák* (Beregszász) < *Ozorák: Ozor* (ma: *Ozorovce*), Trencsén megye (FÉNYES 1851. 3: 177); *Ozoróczi* (Munkács): a szlovák *Ozorovce* ~ *Ozorovský* alakból magyarosodott (KÁZMÉR 1993: 799); *Palinszki* (Beregsom) < *Palinský: Palin* 'Pályin', Ung megye (MIZSER 2002: 186); *Petreczky* (Beregszász, Munkács) < *Petrecký: Petre* (ma: *Plavecký Peter*) 'Detrekő-szentpéter', Pozsony megye (GYALAY 1989: 711); *Petróczi* (Tiszaszalka, Tiszavid) < *Petrovský: Petrovce* 'Gömörszentpéter', Gömör vagy 'Ungpéteri', Ung vagy 'Sártó', Zemplén megye (SSJ. 6: 214); *Plevinszki* (Beregdéda) < *Plevinský: Plevník* 'Pelyvás', Trencsén megye (FÉNYES 1851. 2: 240); *Pobránszki* (Beregszász) < *Podbranský: Podbranč* 'Berencsváralja', Nyitra megye (SSJ. 6: 215); *Podolcsák* (Beregszász, Munkács) < *Podolčák: Podola*, Nyitra megye (FÉNYES 1851. 3: 243); *Podolinszky* (Beregszász) < *Podolinský: ua.*; *Prezecsán* (Tákos) < *Brežečan: Breza*, Árva megye (MIZSER 2003c: 131); *Preznyánszky* (Beregszász) < *Breznianský: Brezno* 'Breznóbánya', Zólyom megye (SSJ. 6: 159); *Radvánszki* (Bene, Vári) < *Radvanský: Radvány* ~ *Radvaň*: több község neve Abaúj, Sáros, Zemplén és Zólyom megyében (MIZSER 2003a: 429); *Rakovszky* (Beregszász, Munkács) < *Rakovský: Rakovce* 'Rákóc', Hont, Sáros, Turóc, Ugocsa megye (ДУЙЧАК 2003: 207); *Ratkovszky* (Munkács) < *Ratkovský: Ratkovce* 'Ratkóc', Nyitra

vagy *Ratková* 'Ratkó', Gömör vagy *Ratkovo* 'Vágratkó', Turóc megye (SSJ. 6: 221); *Reviczky* (Beregszász, Munkács, Nagybégány, Vári) < *Revišský*: *Revišné* 'Revisnye', Árva megye (MIZSER 2003a: 429); *Richvaltszki* (Munkács) < *Richvaldský*: *Richvald* 'Erdővágás', Sáros megye (SSJ. 6: 222); *Roskovenszky* (Beregszász) < *Rožkovenský*: *Rožkovany* 'Roskovány', Sáros megye (SSJ. 6: 222); *Roszinszky* (Munkács) < *Rosinský*: *Rosina* 'Harmatos', Trencsén megye (SSJ. 6: 222); *Ruzsinszky* (Beregszász) < *Ružinský*: *Ružin* 'Óruzsín', Sáros vagy *Ružiná* 'Rózsaszállás', Nógrád megye (SSJ. 6: 224); *Sárinszki* (Beregszász, Csaroda) ~ *Sáreczki* (Barabás, Mezőgecse) < *Šárinský*: *Sári*: majd *Tajnasári*: szlovákul: *Tajná* (MIZSER 2003c: 131); *Sebeczki* (Lónya) < *Šebesský*: *Alsó*-, *Felsősebes*, szlovákul: *Nižná*, *Vyšná Šebastová*, Sáros megye (MIZSER 2000b: 307); *Sesztakova* (Beregsom) < *Sesták*: *Sesztá*, szlovákul: *Cestice*, Abaúj megye (MIZSER 2002: 186); *Szamburszki* (Balazsér, Nagymuzsaly) < *Samborský*: *Sampor* 'Szambor', Zólyom megye (MIZSER 2004b: 47); *Szenkovszky* (Beregszász, Munkács) < *Senkovský*: *Szenko*, Bélapatak külterületi része, Nyitra megye (GYALAY 1989: 363); *Szlatvinszki* (Kisbégány) < *Slatvinský*: *Slatvina* 'Szlatvin', Szepes megye (SSJ. 6: 227); *Sztrizsák* (Beregszász) < *Strižák*: *Sztrizs* (ma: *Strižovce*) 'Eszterézs', Gömör megye (FÉNYES 1851. 4: 163); *Targarec* (Beregdéda) ~ *Telgarec* (Beregszász, Munkács) < *Telgarec*: *Telgart* 'Garamfő', Gömör megye (FÉNYES 1851. 4: 192); *Tomasovszky* (Munkács) < *Tomašovský* (Munkács): *Tomašovce* 'Losonctamási', Nógrád megye (MIZSER 2000a: 27); *Turánszki* (Kisdobrony) < *Turianský*: *Turany nad Ondavou* 'Turány', Zemplén megye (SSJ. 6: 238); *Turovec* (Dercen) < *Turovec*: *Turova*, Zólyom megye (MIZSER 2005: 45); *Turtóczki* (Beregszász) < *Turtovský*: *Turtóc*, Sáros megye; *Tusán* (Vásárosnamény) < *Tušán*: *Tuša* 'Tusa', Zemplén megye (FÉNYES 1851. 4: 226); *Valkovszky* (Beregszász, Munkács) < *Valkovský*: *Valkovce* 'Vajkvágása' vagy *Valkov* 'Kisvalkó', Zemplén megye (SSJ. 6: 240); *Volenszky* (Beregszász) < *Zvolenský*: *Zvolen* 'Zólyom' (SSJ. 6: 252); *Zaborszki* (Beregszász, Munkács) < *Záborský*: *Záborie* 'Zábor', Turóc megye (SSJ. 6: 249); *Zavaczk* (Badaló, Munkács) < *Zavacký*: *Závada*, Sáros, Zemplén megye (MIZSER 2000a: 28); *Zavagyák* (Beregszász) < *Zavadják*: ua.; *Zsdiárszky* (Munkács) < *Ždiarský*: *Ždiar* 'Zár', Szepes megye (KNIEZSA 2003: 346); *Zsilinszky* (Beregszász) < *Žilinský*: *Žilina* 'Zsolna', Trencsén megye (SSJ. 6: 253).

3.2.3. A helység valamely részén lakó. – *Brescsák* (Munkács) ~ *Briscsák* (Munkács) < *breščak* 'a parton, a hegyoldalon lakó'; *Czvikovszki* (Beregszász) 'szögletben, ék alakú területen lakó' (SSJ. 1: 185); *Hurnyi* (Nagybégány) < *hurný* 'felső, felvégesi', keleti szlovák adat; *Jáhorszki* (Lónya) ~ *Jávorszki* (Bátyú, Bilke, Izsnyéte, Munkács, Nagybakos, Vásárosnamény) (MIZSER 2000b: 308, 2006a: 57); *Narosny* (Beregszász) < *narožny* 'a sarkon lakó' (SSJ. 2: 280); *Novák* (Beregszász, Bótrágy, Munkács, Rafajnaújfalú, Szolyva, Vásárosnamény, Zápszony) 'újtelepes, a falu szélén lakó' (MIZSER 2000a: 33); *Plesinec* (Mezőgecse) 'kopár területről származó' (SSJ. 3: 89); *Szkalák* (Beregdaróc) < *skalák* 'kőszirt, sziklás hely közelében lakó' (SSJ. 4: 84–5); *Szpodny* (Beregdaróc, Beregsurány, Márokpap1: Vásárosnamény) < *spodný* 'alsó, alvégesi' (SSJ. 4: 171).

3.2.4. Népnevek. – *Cigánkó* (Beregdéda) < *cigán* 'cigány' + *-ko* (SSJ. 1: 169); *Hanák* (Beregszász, Munkács) 'egy morvaországi cseh népcsoport tagja', tkp. 'Hana melléki' (SSJ. 1: 457); *Léhán* (Sárosoroszi) < *lech* 'lengyel' + *-án*; *Nemec* (Munkács) 'német'; *Rusznák* (Nagyborzsova) < *rusňak* 'ruszin', gúnynév (ДВІЧАК 2003: 212);

Szlovácsek (Munkács) < *slovák* (*slovač-*) + *-ek* (SSJ. 4: 122); *Szoták* (Munkács) < *soták* 'unghi szlovák' (MIZSER 2000a: 30); *Uhrin* (Beregszász, Bilke, Munkács) 'magyar' (SSJ. 4: 650); *Uhrinyák* (Beregszász) < *uhrin* 'magyar' + *-ják* (SSJ. 4: 650); *Uhrisko* (Munkács) < *uhriško* 'magyar'; *Zsidik* (Bene, Beregszász, Bilke, Ilonca, Munkács, Szernye) < *žid* 'zsidó' + *-ik* (MIZSER 2004d: 24).

4. Foglalkozásra, tisztségre, méltóságra, társadalmi állásra utaló családnevek

4.1. A foglalkozás, tisztség, méltóság, társadalmi állás megnevezése. – *Bacsu* (Csonkapapi): a *bača* 'számadó juhász' vocativusa; *Bánok* (Beregszász, Munkács): *bán* (< magyar) + *-ok* (SSJ. 1: 69); *Bányik* (Beregszász): *banik* 'bányász' (MIZSER 2000a: 32); *Blanár* (Bene, Csetfalva, Munkács, Nagybéány): 'szücs' (MIZSER 2004d: 22); *Borovnyik* (Gát): *borovnik* 'fenyőfával kapcsolatos tevékenységet végző személy' (MIZSER 2003b: 608); *Bráncsik* (Munkács): *bránčik* 'kapus'; *Bukszár* (Beregsurány): *buksar* 'persely-, láda-, rekesz-, szekrénykészítő' (SSJ. 1: 143); *Csomár* (Beregszász, Bótrágy, Munkács): *čomar* 'vesztégyárban tevékenykedő személy' (SSJ. 1: 225); *Demarcsek* (Beregszász, Tiszaszalka, Vásárosnamény): *dymarček* 'füstbíró' (SSJ. 1: 357); *Dvorák* (Mátyus, Munkács): 'udvaros' (SSJ. 1: 355–6); *Glegyák* (Munkács): *gledják* 'zománczó' (SSJ. 1: 436); *Holyák* (Beregdéda): *hol'ak* 'havasi pásztor' (SSJ. 1: 499); *Hrabár* (Alsóverecke, Barabás, Beregszász, Munkács) ~ *Rabár* (Beregszász): 'gyertyánfából szerszámnyelet készítő ember' (MIZSER 2000a: 32); *Hudák* (Beregszász, Bulcsu, Gát, Gergelyiugornya, Kisdobrony, Munkács, Vásárosnamény) ~ *Hudáki* (Kovácsó, Munkács, Podhering): 'muzsikus, zenész' (MIZSER 2000a: 32), a *Hudáki* magyarosodott forma; *Huszárik* (Balazsér): *husárik* 'libapásztor' (MIZSER 2004b: 47); *Kelnik* (Beregszász, Nagyborzsova): 'kelkáposzta-termelő' (SSJ. 1: 691); *Kmetty* (Beregszász, Munkács, Vásárosnamény): 'falusi bíró; bölcs öreg' (KNEZSA 2003: 299); *Koleszár* (Barkaszó, Munkács): *kolesar* 'kerékgyártó' (KNEZSA 2003: 344); *Kopperdák* (Beregszász, Nagyberég): 'postai szolgálatot ellátó személy' (MIZSER 2000a: 33); *Kocsó* (Lónya): *koščo* 'bőrös' (MIZSER 2000b: 306); *Kovácsik* (Beregszász, Munkács): *koval* 'kovács' + *-čik* (SSJ. 1: 755); *Kovalik* (Munkács): ua. + *-ik*; *Krajnyik* (Beregszász, Mezőkaszony): 'perviteli és pénzügyi szakértő; gazdatiszt' (MIZSER 2002: 190); *Kromák* (Beregszász): *krmák* 'takarmányozó, etető' (SSJ. 1: 775); *Kuchár* (Munkács): 'szakács' (MIZSER 2000a: 35); *Májercsik* (Beregszász, Bulcsu): *majer* (< német *Maier*) 'majoros' + *-čik* (SSJ. 2: 80); *Marsálek* (Beregszász): *maršal* 'marsall' + *-ek* (KNEZSA 2003: 295); *Mestyának* (Beregszász): *mešťan* 'polgár' + *-ek* (SSJ. 2: 136); *Obednyák* (Munkács): *obedňak* 'étkezés' (SSJ. 2: 409); *Palatin* (Munkács): 'nádor' (SSJ. 3: 12); *Pánco* (Beregszász, Munkács): *pan* 'úr' + *-co* (SSJ. 3: 17); *Pancsira* (Beregszász): ua. + *-čira*; *Panigai* (Munkács): ua. + *-iga*, az *-i* magyarosodás eredménye; *Pekár* (Bótrágy, Munkács): 'pék' (SSJ. 3: 51); *Pitlár* (Beregszász): 'a malomban a pitle szítaszervezet kezelője' (SSJ. 3: 75); *Potyányik* (Beregdéda): 'lövő' < *potiahnuť* 'ravaszt meghúz' (SSJ. 3: 350); *Repcsák* (Mezőkaszony): 'répatermelő' (MIZSER 2002: 191); *Roják* (Beregsom, Beregszász, Mezőkaszony) 'méhész' (MIZSER 2002: 191); *Slachta* (Bulcsu): *šlachta* 'nemesség' (SSJ. 4: 429); *Szabócsik* (Kisdobrony): *sabov* (< magyar *szabó*) + *-čik*; *Szatala* (Munkács): *svat* 'násznagy' + *-ala* (SSJ. 4: 353); *Szedlák* (Gulács, Munkács, Tarpa): *sedliak* 'mezei gazdálkodó, fölműves' (SSJ. 4: 47); *Szedlácsek* (Beregszász): ua. *sedliač-* + *-ek*; *Szedlár* (Vásárosnamény): 'sziójgyártó, nyerges' (SSJ. 4: 47); *Szemán* (Vásárosnamény): 'földbirtokos' (MIZSER 2000a: 34); *Szenáki* (Vásárosnamény):

'szénás' (SSJ. 4: 56–7), az *-i* magyarosodást mutat; *Szitár* (Beregardó, Beregszász, Izsnyéte, Munkács, Újbátyú): 'szitás, rostás' (SSJ. 4: 82); *Szklár* (Munkács) ~ *Szkrál* (Beregszász, Nagybéány): 'üvegfüvő', a második adat elírás (MIZSER 2010b: 104); *Szólics* (Beregszász, Munkács, Sárosoroszi): *solič* 'az a munkás, aki a halat sózza' (SSJ. 4: 138); *Szolyák* (Munkács): *solak* 'sóval foglalkozó' (ДУЙЧАК 2003: 233); *Sztrázsik* (Beregszász): *stražik* 'őr, felvigyázó' (SSJ. 4: 278); *Sztrocsák* (Kisbéány, Nagybéány): *strojčák* 'gépész' (MIZSER 2010b: 104); *Szvedku* (Beregszász): a *svedka* 'tanú' szó vocativusa; *Tabacsnik* (Beregszász): 'dohányárus' (SSJ. 4: 479); *Trompák* (Barkaszó, Beregszász, Munkács): 'kürtös', északi szlovák adat; *Valálik* (Beregszász, Kígyós): 'falusi; szántófölddel bíró' (MIZSER 2006b: 173); *Viszanik* (Beregszász, Kisdobrony, Nagyborzsova): *vysadnik* 'kiváltságos' (SSJ. 5: 287–8); *Vladár* (Vásárosnamény): 'uralkodó' (SSJ. 5: 114); *Vorcsák* (Balazsér, Munkács) < *dvorcák* 'udvaros' (MIZSER 2004b: 47); *Vozári* (Barabás, Beregdaróc, Beregszász, Munkács): *vozár* 'szekeres', az *-i* magyarosodás eredménye (MIZSER 2000a: 34); *Zemjanszky* (Nagybereg): *zemianský* 'kisnemesi származású' (MIZSER 2004c: 74).

4.2. A foglalkozásra metonímiával utaló családnevek. – *Bics* (Beregsom, Mezőkaszony): *bič* 'ostor' (SSJ. 1: 91); *Breza* (Nagybakos): 'nyírfa' (SSJ. 1: 129); *Bucsellá* (Tiszacsoma): *buk* (*buč-*) + *-ela* (SSJ. 1: 142); *Burcso* (Balazsér): *bur* 'fenyő' + *-čo* (MIZSER 2004b: 48); *Cserepánya* (Munkács): *črepaňa* 'agyagedény' (SSJ. 1: 222); *Drincsa* (Macsóla): *drien* 'som' + *-ča* (MIZSER 2010a: 186); *Haklik* (Bátyú, Bene, Beregszász, Mezőkaszony, Vásárosnamény): *hakl* (< *Hackel* német) 'kisbalta' + *-ik* (MIZSER 2004d: 24); *Hami* (Bene): *hám* 'fék' + *-ik*, a *-k* elmaradása magyarosodás eredménye (MIZSER 2004d: 24); *Harapka* (Bene, Beregszász): *hrab* 'gyertyán' + *-ka* (MIZSER 2004d: 24); *Hleba* (Beregszász, Bilke, Kovászó, Mezőecse, Nagybereg): *chlieb* 'kenyér' + *-a* (MIZSER 2004c: 75); *Hrapcsák* (Mezőkaszony): *hrab* 'gyertyán' + *-čák* (SSJ. 1: 516); *Kaliska* (Munkács): *kalich* (*kališ-*) 'kehely, serleg' + *-ka* (SSJ. 1: 663–4); *Kaputa* (Balazsér): *kaput* 'rég, hosszú felsőkabát' + *-a* (MIZSER 2004a: 48); *Karafa* (Beregszász, Tiszacsoma): 'hosszú nyakú üveg, asztali vizesüveg' (SSJ. 1: 676); *Kaszuk* (Tiszadony, Vásárosnamény): *kažuch* 'suba' (SSJ. 1: 758); *Klucsik* (Munkács): *kluč* 'kulcs' + *-ik* (SSJ. 1: 706); *Kluka* (Munkács): 'fogantyú, kilincs' (MIZSER 2000a: 37–8); *Koszák* (Barkaszó): 'sarló' (SSJ. 1: 750); *Kunák* (Barkaszó): *kuna* 'nyest, nyuszt' + *-ák* (SSJ. 1: 791); *Makuch* (Beregszász): *mak* 'mák' + *-uch* (SSJ. 2: 82); *Miszko* (Beregdéda): *misa* 'tál' + *-ko* (SSJ. 2: 154); *Mlynek* (Beregszász): *mlyn* 'malom' + *-ek* (SSJ. 2: 162); *Pakóba* (Bátyú, Beregszász) ~ *Pokova* (Újbátyú): *pakova* 'emelő-, feszítővas' (SSJ. 3: 11); *Pampuch* (Tiszaszalka): 'fánk' (MIZSER 2000a: 38); *Piroscsák* (Vári): *piroh* (*piroš-*) 'derelye' + *-čák* (SSJ. 3: 72); *Pleszkács* (Beregszász, Munkács, Tiszacsoma): *pleskač* 'dévérkeszeg' (SSJ. 3: 89); *Plevka* (Tiszacsoma): *pleva* 'polyva' + *-ka* (SSJ. 3: 91); *Polincsák* (Beregszász): *poleno* 'fahasáb' + *-cik* (SSJ. 3: 211); *Ruzsák* (Beregszász, Munkács): *ružák* 'vörös lóhere' (MIZSER 2000a: 39); *Sabján* (Vásárosnamény): *šabla* 'szablya' + *-án* (SSJ. 4: 389); *Spenik* (Balazsér, Beregszász, Bulcsu, Izsnyéte, Munkács, Nagybéány): *špen* (< német *Spenn*) 'forgács, szilánk, vágott fa' + *-ik* (MIZSER 2006a: 57); *Spilka* (Bátyú): *špilka* 'kis bot, pálca' (SSJ. 4: 441); *Stofkó* (Beregszász): *štof* (< német *Stoff*) 'gyapjúszövet' (SSJ. 4: 457); *Szenik* (Barabás, Beregdaróc) ~ *Szenyik* (Zápszony): *sennik* 'szénapadlás, pajta' (MIZSER 2011: 166); *Szlivka* (Macsóla, Munkács): 'szilva' (MIZSER 2000a: 46); *Szlocski* (Tiszaszalka): *sločka* 'hurok' (SSJ. 4: 121), a névben többes

számban; *Sztreha* (Munkács, Nagymuzsaly): 'háztető' (SSJ. 4: 284); *Trieska* (Beregszász): 'aprófa, forgács' (SSJ. 4: 578); *Vareha* (Munkács): *varecha* 'főzőkanál, fakanál' (MIZSER 200a: 39); *Verebik* (Bene, Beregszász, Mezőgecse): *vřba* 'fűzfa' + *-ik* (MIZSER 2004d: 24); *Vrbata* (Munkács): ua. + *-ta* (SSJ. 5: 164); *Záboly* (Beregszász): *závoj* 'fátyol' (SSJ. 5: 559).

5. Egyéni tulajdonságokra utaló családnevek

5.1. A tulajdonság megnevezése. – *Babirák* (Hetefércse): *babrák* 'ügyetlen, kétbalkezes' (MIZSER 2003c: 132); *Balecki* (Beregszász, Munkács): *balek* 'fiatal, kezdő' + *-cký* (SSJ. 1: 68); *Béla* (Munkács): *biel-* 'fehér' + *-a* (SSJ. 1: 93–4), a magyar *Béla* név 19. századi felújítás; *Belik* (Beregszász): ua. + *-ik* (SSJ. 1: 93–4); *Bellus* (Beregszász): ua. + *-uš* (SSJ. 1: 93–4), a *-il-* magyarosodás eredménye; *Bellák* (Munkács, Nagydobrony): ua. + *-ák* (MIZSER 2004a: 212); *Bohács* (Barkaszo, Szernye): 'gazdag ember' (SSJ. 1: 112); *Bosák* (Munkács): 'mezítlábas, toprongyos' (SSJ. 1: 120); *Bradács* (Bilke): 'szakállas' (KNIEZSA 2003: 310); *Brevák* (Vásárosnamény): *brvák* 'feltűnő szemöldökű' (SSJ. 1: 137); *Burics* (Mukács): 'lázító, izgató' (SSJ. 1: 145); *Csecsur* (Balazsér, Barkaszo, Beregszász, Bulcsu, Makkosjánosi, Munkács): *čeče* 'szép' + *-ur* (MIZSER 2004b: 48); *Csernyiga* (Beregdéda): *čiern-* 'fekete' + *-iga* (SSJ. 1: 209); *Cservenyák* (Munkács): *červen-* 'vörös' + *-ják* (SSJ. 1: 203–4); *Csudáki* (Beregszász): *čudák* 'furcsa, különös ember, csodabogár' (SSJ. 1: 224), az *-i* magyarosodás eredménye; *Dracskó* (Beregszász, Munkács): *drač* 'veszekedő, bicskás' + *-ko* (SSJ. 1: 321); *Drebitka* (Munkács): *drep* 'gubbasztó' + képzőbokor (SSJ. 1: 327); *Drobcsák* (Beregszász): *drob* 'kicsi, apró' + *-čak* (SSJ. 1: 332); *Dudlák* (Vámosatya): 'motyogó' (SSJ. 1: 339); *Dupaj* (Bene): 'dobogj, topogj, tipegj', szavajárás név (MIZSER 2004d: 25); *Dzubay* (Munkács): keleti szlovák *dzubaj* 'bökdősd, szurkald', szavajárás név (MIZSER 2008: 35); *Dzsezsényák* (Beregszász, Nagyborszova) ~ *Dzsizsinyák* (Bene): 'szomjas, szomjazó' (MIZSER 2004d: 25); *Hadzik* (Beregszász): *hodz* 'gyere ide' + *-ik*, szavajárás név; *Hatrák* (Mátyus): *chatr-* 'szegény, nyomorúságos, elgyötört, hibás' + *-ák* (SSJ. 1: 554); *Herencsu* (Nagybégány): 'fazekat!' szavajárás név (MIZSER 2008: 36); *Hikula* (Márokpapi): 'felindulva üvöltöző személy' (SSJ. 473); *Hlavka* (Beregszász): *hlava* 'fej' + *-ka* 'feltűnő fejű' (SSJ. 1: 479–80); *Holik* (Beregszász, Munkács): *hol-* 'kopasz, meztelen' + *-ik* (MIZSER 2000a: 44); *Holinka* (Munkács): ua. + *-inka*; *Holis* (Beregszász, Bilke, Izsnyéte, Klucsárka, Munkács): ua. + *-iš* (MIZSER 2006a: 57); *Hordonka* (Beregszász): *hrd-* 'büszke' + *-onka* (SSJ. 1: 523–4); *Horky* (Munkács): 'keserű' (SSJ. 1: 509); *Hrancsák* (Nagybégány): *hranač* 'szögletes mozgású, ügyetlen ember' + *-ák* (MIZSER 2010b: 105); *Hrubí* (Szolyva): *hrubý* 'vastag, durva' (MIZSER 2000a: 44); *Hrubcsák* (Munkács): ua. + *-čak*; *Hudi* (Munkács): *chudý* 'sovány' (SSJ. 1: 577); *Hudra* (Beregszász, Munkács): *čuďa* 'szánalomra méló ember' + *-ra* (SSJ. 1: 576); *Huzsvai* (Csaroda, Munkács): *hůzvaj* 'kösd gúzsba', szavajárás név (MIZSER 2008: 35); *Kárpikó* (Balazsér): *karpik* 'csipás szemű' + *-o* (MIZSER 2000a: 45); *Karpinecz* (Klacsanó, Munkács): ua.; *Krakab* (Nagybégány): *krakav-ý* 'krákogó' (MIZSER 2010b: 105); *Krechňák* (Barabás, Beregszász, Csaroda, Hetyen, Mezőkaszony, Papi-tanya): *krechňák* 'sovány, vézna, gyenge, erőtlen' (MIZSER 2002: 191); *Krivácsi* (Beregszász): *krivačik* 'görbe orrú' (SSJ. 1: 771), a *-k* elmaradása magyarosodás következménye; *Krutilla* (Gergelyugornya, Jánd, Munkács, Vásárosnamény): *krutý* 'kegyetlen, kemény, irgalmatlan' + *-ila* (MIZSER 2000a: 45); *Kudlatyák* (Beregszász, Mezőkaszony): *kudlatý*

'bozontos, gugancos' + *-ják* (SSJ. 1: 787); *Lupcsó* (Nagyborzsova): *lupčo* 'fosztogató, rabló' (SSJ. 2: 66); *Malega* (Nagyborzsova): *mal-* 'kicsi, fiatal' + *-ega* (SSJ. 2: 88–9), *Máles* (Beregsom, Munkács, Nagybégány): ua. + *-eš* (MIZSER 2010b: 105); *Maliska* (Lohó, Munkács): ua. + *-iška*; *Maly* (Beregszász): *malý* 'kicsi, fiatal' (MIZSER 2000a: 45); *Mizerák* (Munkács): 'semmirekellő, gazember, szegény' (SSJ. 2: 155); *Móczár* (Beregszász): *mocar* 'nagyon erős; hatalommal felruházott' (SSJ. 2: 166); *Mudri* (Vásárosnamény): *mudrý* 'okos, bölcs' (SSJ. 2: 197); *Mudroncsik* (Beregszász): ua. + *-ončik*, *Opácskó* (Beregszász): *opak* (*opač-*) 'az ellenkező oldalon álló, szembeálló' (SSJ. 2: 569); *Opalenik* (Barkaszo): *opalen-* 'megégetett, megperzselt, napbarnított' + *-ik* (SSJ. 2: 570); *Plesa* (Bene, Beregszász, Beregúfalu, Kígyós, Munkács): *pleš-* 'kopasz' + *-a* (MIZSER 2004d: 25); *Plesu* (Munács): az előző név keleti szlovák vocativusa; *Pokorny* (Munkács): *pokorný* 'alázatos' (SSJ. 3: 295); *Ponevács* (Beregszász, Munkács): *ponevác* 'mert, mivel', szavajárás név (MIZSER 2008: 35); *Pristyák* (Jánd): *prišták* 'pattanásos arcú' (MIZSER 2000a: 46); *Rapcsák* (Mezőkaszony): 'ripacsos képű' (MIZSER 2002: 191); *Rebán* (Gút): *hrbán* 'púpos' (SSJ. 1: 521); *Rohály* (Munkács, Sárosoroszi): *roh* 'szarvas' + *-al* (KNEIENZA 2003: 320); *Rojkó* (Beregszász): 'álmódózó, rajongó' (SSJ. 3: 758); *Rubis* (Barkaszo, Nagybégány): *hrub-* 'vastag' + *-iš* (MIZSER 2010b: 105); *Selemik* (Balazsér): *šelma* (*šliem-*) 'vad, ragadozó' + *-ik* (MIZSER 2004b: 48); *Sunny* (Beregszász): *šumný* 'szép, csinos' (SSJ. 4: 473); *Suszlik* (Beregszász): *šusliak* 'selypítő, suttogó' (KNEIENZA 2003: 344); *Suták* (Beregdeda, Újbátyú) ~ *Sutyák* (Beregszász): *suta* 'szarv nélküli' + *-j)ák* (MIZSER 2000a: 46); *Sutka* (Beregszász): ua. + *-ka*; *Szlepák* (Beregszász, Bulcsu, Tarpa): *slepák* 'vak' (SSJ. 4: 114); *Szmutkó* (Beregszász, Munkács): *smut* 'szomorúság, bánat' + *-ko* (SSJ. 4: 130–1); *Szuhán* (Bene, Beregszász, Bilke, Izsnyéte, Macsola, Munkács, Szernye, Tiszacsoma): *such-* 'száraz' + *-án* (KNEIENZA 2003: 307); *Szurnyák* (Beregdeda, Beregszász, Nagybégány, Zápszony): *surný* 'sietős' (MIZSER 2004a: 216); *Tenkács* (Munkács): *tenký* 'vékony, gyenge; szerencsétlen' + *-ác* (SSJ. 4: 510), *Tulcsik* (Munkács): *tulčík* 'csavargó' (SSJ. 4: 609), *Usetty* (Beregszász): *ušatý* 'nagy fülű' (SSJ. 4: 716); *Varhol* (Munkács): *varchol* 'hegyes fejű' (MIZSER 2000a: 47); *Zelenyák* (Beregszász): *zeleniak* 'zöldfülű, kezdő' (SSJ. 5: 590); *Zronek* (Munkács): 'levert, lehangolt, csüggedt' (SSJ. 5: 718); *Zubály* (Munkács): *zubaľ* 'feltűnő fogú' (SSJ. 5: 724); *Zubkó* ~ *Zupkó* (Beregszász): *zub* 'fog' + *-ko* 'feltűnő fogú' (MIZSER 2000a: 47).

5.2. A tulajdonságra metaforával és egyéb eszközzel utaló családnevek. –

Babcsák (Munkács): *bába* 'vénasszony' + *-čák* (SSJ. 1: 60); *Babik* (Bene, Nagymuzsaly, Újbátyú, Vári): ua. + *-ik* (MIZSER 2004d: 25); *Babila* (Munkács): ua. + *-ila*; *Babinecz* (Beregszász, Bilke, Izsnyéte, Munkács, Tiszacsoma, Vásárosnamény): 'kolduspad a templomban' (MIZSER 2006a: 58); *Barancsik* (Beregszász): 'báránka' (SSJ. 1: 71); *Bobák* (Munkács): 'rém, mumus' (MIZSER 2000a: 43); *Bocán* (Munkács): *bocián* 'golya' (SSJ. 1: 109); *Capkó* (Beregszász): *cap* 'bakkecske' + *-ko* (KNEIENZA 2003: 298); *Forzán* (Zápszony): *forsa* 'kedvtelés, vesszőparipa' + *-án* (MIZSER 2004a: 216); *Fregán* (Újbátyú): *frng* 'a gyors repülés hangja' + *-án* (SSJ. 1: 417); *Hacsa* (Barabás, Beregsurány): 'csikó, fiatal kanca' (SSJ. 1: 44); *Harcvár* (Beregszász): *hrčar(ka)* 'gubacsdarázs' (SSJ. 1: 521); *Hnatik* (Beregszász, Makkosjánosi): *hnát* 'csülök, lábszár' + *-ik* (SSJ. 1: 489); *Huszenyicza* (Munkács): *húsenica* 'hernyó' (SSJ. 1: 542); *Huszka* (Beregszász): 'kisliba' (SSJ. 1: 542); *Kiszely* (Beregszász): *kyseľ* 'savanyúleves' (MIZSER 2000a: 45); *Králík* (Beregszász, Munkács): 'házinyúl' (MIZSER 2000a: 45); *Krivka* (Mezőhomok): 'görbe vonal',

ti. testtartás, járás (SSJ. 1: 772); *Kucsera* (Beregújfalú): 'hajfodor, hajfürt' (SSJ. 1: 787); *Kurtos* (Gulács, Vásárosnamény): *krt* 'vakondok' + *-oš* (SSJ. 1: 779); *Kurtyák* (Beregszász, Munkács): ua. + *-ják*; *Leszták* (Munkács): *lest* 'furfang' + *-ák* (SSJ. 2: 34); *Medvegy* (Munkács): *medved* 'medve' (SSJ. 2: 122); *Morják* (Vári): *moriak* 'pulykakakas' (SSJ. 2: 180); *Pavuk* (Munkács): 'pók' (SSJ. 3: 45), *Pazár* ~ *Bazár* (Beregszász, Munkács): 'madárkarom' (MIZSER 2000a: 46); *Peták* (Beregszász, Ruszkóc): *pätak* 'ötgarasos' (SSJ. 3: 47); *Sasik* (Munkács): a magyar *Sas* név szlovákosított változata; *Seszták* (Beregardó, Beregsom, Vásárosnamény): *šesták* 'hatos pénzérme' (SSJ. 4: 401); *Stiglicz* (Beregszász): *štiglic* 'tengelice' (SSJ. 1: 455); *Suara* (Beregszász): a *zvara* 'savanyúleves' írásformája (MIZSER 2000a: 47); *Szikora* (Barkaszó, Bene, Beregszász, Csetfalva, Csonkapapi, Gút, Hetyen, Kigyós, Mezőkaszony, Munkács, Nagybégány): *sykora* 'cinege' (MIZSER 2000a: 46); *Szlavec* (Nagybégány): 'fülemüle', keleti szlovák adat (MIZSER 2010b: 105); *Szlávik* (Beregszász, Mezőgecse, Munkács, Tiszacsoma, Vásárosnamény): 'fülemüle' (MIZSER 2000a: 46); *Szlepka* (Makkosjányosi): *sliepka* 'tyúk' (SSJ. 4: 115); *Szmocskó* (Beregszász, Munkács): *smók* (*smoč-*) + *-ko* (KNEIENZA 1974: 572, *zomok* a.); *Szmoskó* (Munkács): *zmoško* 'pénzhordó manó' (KNEIENZA 1974: 572); *Szobota* (Vásárosnamény): 'szombat' (SSJ. 4: 135), ti. szombaton született; *Szokol* (Beregszász, Munkács): 'sólyom' (SSJ. 4: 137); *Szokolcsák* (Izsnyéte): ua. + *-čák* (MIZSER 2006a: 57); *Szurmai* (Munkács, Szernye): *surma* 'zenebona', az *-i* magyarosodást mutat (MIZSER 2005: 48); *Tiliscák* (Dunkovica, Munkács): *tylo* 'nyakszirt, tarkó' + *-iščák* (SSJ. 4: 627); *Zelenák* (Beregszász, Munkács): 'aranyosbábrabló futóbogár' (SSJ. 5: 590); *Zvarnik* (Kölcseány, Munkács): *zvara* 'savanyúleves' + *-nik* (SSJ. 5: 734); *Zserevák* ~ *Zserebák* (Kisharangláb, Munkács): *žerav* 'daru' + *-ák* (SSJ. 5: 798).

6. Egyéb családnevek

6.1. A névadásnak több indítéka lehetséges. – *Babják* (Beregardó, Balazsér, Beregsom, Beregszász, Makkosjányosi): 1. a *bob* 'bab', 2. a *bobo* 'mumus', 3. a *bába* 'vénaasszony; pipogya férfi' szavak *-ják* képzős alakja (MIZSER 2004b: 45); *Babla* (Mezőkaszony): ua. + *-la*; *Bakura* (Bátyú, Beregszász, Gelénes, Hetefejércse, Vásárosnamény): *bak* 1. 'kocsiülés', 2. 'folt' + *-ura* képző (MIZSER 2003a: 133); *Bobály* (Nagybégány): *bobál* 1. 'daganat, fekély', 2. 'lápi póc' (MIZSER 2000a: 90); *Bobik* (Beregszász, Munkács, Nagymuzsaly): 1. *bob* 'bab', 2. *bobo* 'mumus' + *-ik* (MIZSER 2010a: 190); *Bobják* (Beregardó, Beregszász): ua. + *-ják*; *Bobuszka* (Izsnyéte, Zápszony): ua. + *-uska* (MIZSER 2004a: 216); *Borcsik* (Bátyú, Beregszász, Gút, Újbátyú): *Borbala*, *Boriaslav* stb. nevek, 2. *bor* 'fenyő' + *-čik* (KNEIENZA 2003: 304); *Csernák* (Csaroda): 1. *Cserna* 'Trencsén megyei község' + *-ák*, 2. 'barázdabillegető' (MIZSER 2000a: 43–4); *Halavács* (Beregdeda, Beregszász, Makkosjányosi, Munkács) ~ *Hlavács*: 1. 'nagy fejű', 2. 'botos kölönte' (KNEIENZA 2003: 310, SSJ. 1: 580); *Harapkó* (Barabás, Beregszász, Munkács): 1. *hrab* 'gyertyán', 2. *chrap* 'horkoló' + *-ko* (MIZSER 2011: 167); *Hubály* (Beregszász): 1. *huba* 'gomba', 2. *huba* 'száj, pofa' + *-al* (SSJ. 1: 534–5); *Misák* (Beregrákos, Beregsom, Beregszász, Csongor, Kisdobrony, Munkács, Kisbakos, Nagydobrony): 1. a *Michal* 'Mihály' beceneve, 2. *mišiak* 'ölyv' (MIZSER 2004a: 212); *Mócsán* (Mezőgecse, Nagybégány, Zápszony) ~ *Molcsán* (Munkács): 1. *Mólčan* 'Zólyomócsáról való', 2. a *mlčat* 'hallgatni' ige származéka (KNEIENZA 2003: 316, MIZSER 2004a: 214); *Pelehács* (Munkács): 1. *pelech* 'barlang' + *-áč*, 2. *pleháč* 'bádgedény, bádgebögre' (SSJ. 3: 52, 87); *Rapka* (Barkaszó):

1. *hrab* 'gyertyán' + *-ka*, 2. *rapka* 'ripacosos képű' (KNIEZSA 1974: 458); *Szircsák* (Beregardó, Beregszász, Sárosoroszi): 1. *sira* 'kén', 2. *syr* 'sajt' + *-čák* (SSJ. 4: 81, 385); *Szircsok* (Macsoła): ua. + *-čok* (MIZSER 2010a: 187); *Tvaroska* (Beregszász): 1. *tvar* 'arc' + *-oška*, 2. *tvaroh* (*tvaroš-*) 'túró' + *-ka* (SSJ. 4: 619).

6.2. A névadás indítéka nem világos, bizonytalan, nem meggyőző. – *Burko* (Beregszász): *búra* 'vihar, zivatar' + *-ko* (SSJ. 1: 144); *Habik* (Beregszász): *háby* 'ruha, öltözet' (SSJ. 1: 449); *Hajek* (Beregszász, Munkács): *háj* 'liget' + *-ek* (MIZSER 2000a: 29); *Hutka* (Munkács): 'gondolat, eszme, nézet' (SSJ. 1: 543); *Kasztelik* (Munkács): *kastel* '(vár)kastély (< német *Kastell*) + *-ik*; *Koren* (Beregszász) ~ *Korényi* (Beregszász): *koreň* 'gyökér; bors' (MIZSER 2000a: 38), a második adat magyarosodást mutat; *Krizs* (Munkács): *križ* 'kereszt' (SSJ. 1: 773); *Mohacsek* (Bene, Nagymuzsaly): *moch* 'moha' + *-ček* (MIZSER 2004d: 25); *Páricska* (Beregszász): *par* 'pár' + *-ička* (SSJ. 3: 26); *Pénzelik* (Beregdaróc, Munkács): valószínűleg a *peniaz* 'pénz, érme' képzőbokros alakja (SSJ. 3: 54); *Pircsák* (Munkács, Vári): *pero* (*pier-*) 'toll' + *-čak* (SSJ. 3: 59); *Polóka* (Nagybégány): *polovka* 'a kisebbik fele valaminek' (MIZSER 2010b: 105); *Pukis* (Munkács, Nagybégány): *puk* 'rügy, bimbó' + *-iš* (MIZSER 2010b: 105); *Rutyko* (Halábor): *hruda* 'rög; valamiből egy darab' (SSJ. 1: 533); *Svingola* (Gát): német *Schwing* 'szárny' + szlovák *-ola* képző (MIZSER 2003b: 609); *Szocska* (Beregszász, Bilke, Kisbégány): *sok* (*soč-*) 'versenytárs, vetélytárs' + *-ka* (MIZSER 2010b: 101); *Tarvnik* (Munkács): *travník* 'gyep, pázsit' (SSJ. 4: 563); *Trohák* (Beregdeda): *trocha* 'kevés, kis mennyiség' + *-ák* (SSJ. 4: 586).

Hivatkozott irodalom

- ДУЙЧАК, МИКОЛА 2003. *Антропонімія Пряшівщини*. Пряшів.
 FÉNYES ELEK 1851. *Magyarország geographiai szótára*...1–4. Pest.
 GYALAY MIHÁLY 1989. *Magyar igazgatástörténeti helységnévlexikon*. Budapest.
 HAJDÚ MIHÁLY 2010. *Családnevek enciklopédiája. Leggyakoribb mai családneveink*. Budapest.
 KÁZMÉR MIKLÓS 1993. *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század*. Budapest.
 KNIEZSA ISTVÁN 1974. *A magyar nyelv szláv jövevényszavai*. 1–2. Budapest.
 KNIEZSA ISTVÁN 2003. *Helynév- és családnévvizsgálatok*. Budapest.
 LEHOCZKY TIVADAR 1881. *Beregvármegye monographiája*. 1–3. Ungvár.
 LELKES GYÖRGY szerk. 1992. *Magyar helységnév-azonosító szótár*. Budapest.
 MAJTÁN, MILAN – POVAŽAJ, MATEJ 1983. *Meno pre naše dieťa*. Bratislava.
 MIZSER LAJOS 1995. Bereg megye Pesty Frigyes helységnévtárában. *Szabolcs-szatmár-beregi Levéltári Évkönyv* 11: 395–489.
 MIZSER LAJOS 2000a. *Tirpák vezetéknevek*. Nyíregyháza.
 MIZSER LAJOS 2000b. Lónya vezetéknevei. *Magyar Nyelvjárások* 38: 305–10.
 MIZSER LAJOS 2002. Családnevek Kárpátaljáról. *Magyar Nyelvjárások* 40: 182–92.
 MIZSER LAJOS 2003a. Csetfálva, Harangláb, Vári családnevei. *Magyar Nyelvjárások* 41: 427–32.
 MIZSER LAJOS 2003b. Gát mai családnevei. In: HAJDÚ MIHÁLY – KESZLER BORBÁLA szerk., *Köszöntő könyv Kiss Jenő 60. születésnapjára*. Budapest. 605–9.
 MIZSER LAJOS 2003c. Három beregi falu családnevei. *Névtani Értesítő* 25: 128–33.
 MIZSER LAJOS 2004a. Nagydobrony és Zápszony családnevei. *Magyar Nyelvjárások* 42: 209–16.
 MIZSER LAJOS 2004b. Balazsér mai családnevei. *Névtani Értesítő* 26: 45–9.

- MIZSER LAJOS 2004c. Nagyberég mai családnevei. *A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Közalapítvány Füzetek* 20: 70–6.
- MIZSER LAJOS 2004d. Bene község családnevei. In: BEREGSZÁSZI ANIKÓ – CSERNICKÓ ISTVÁN szerk., *Tanulmányok a kárpátaljai magyar nyelvhasználatról*. Ungvár. 20–6.
- MIZSER LAJOS 2005. Dercen és Szernye családnevei. *Névtani Értesítő* 27: 43–8.
- MIZSER LAJOS 2006a. Izsnyéte vezetéknevei. *Névtani Értesítő* 28: 55–8.
- MIZSER LAJOS 2006b. Kígyós mai vezetéknevei. *Magyar Nyelvjárások* 44: 171–5.
- MIZSER LAJOS 2008. Vezetéknév-kutatások Bereg megyében. In: P. LAKATOS ILONA – PETHŐ JÓZSEF szerk., *Elméletek és módszerek. Tanulmányok a nyelvtudomány köréből*. A Nyíregyházi Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének Kiadványai. Nyíregyháza. 29–46.
- MIZSER LAJOS 2009. A munkácsi várhoz tartozó falvak hely- és személynévei. *Névtani Értesítő* 31: 63–7.
- MIZSER LAJOS 2010a. Macsola és Nagymuzsaly mai családnevei. In: HÁRI GYULA szerk., „*Végtelen a tér, mely munkára hív*”. *Köszöntő kötet Révay Valéria 60. születésnapjára*. Veszprém. 183–95.
- MIZSER LAJOS 2010b. Kis- és Nagybéány családnevei. *Acta Beregszásensis* 9: 99–106.
- MIZSER LAJOS 2011. Barabás vezetéknevei. In: KOLLÁTH ANNA – GRÓF ANNAMÁRIA szerk., „*Szépbe szőtt hit...*” *Köszöntő könyv Varga József tiszteletére*. Maribor–Lendva. 162–9.
- MIZSER LAJOS – RÉVAY VALÉRIA 2004. *Tanulmányok Bereg, Máramaros, Szatmár és Ugocsa XVII–XIX. századi nyelvállapotáról*. Nyíregyháza.
- Nem-magyar keresztnevek jegyzéke*. A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium megbízásából megfelelő magyar elnevezésekkel egybeállította a M. T. Akadémiától kiküldött bizottság. Budapest, 1909.
- SSJ.= PECIAR, ŠTEFAN főszerk., 1959–1968. *Slovník slovenského jazyka*. 1–6. Bratislava.

MIZSER LAJOS

LAJOS MIZSER, **Slovak family names from Bereg County**

Many Hungarian inhabitants of the historical Bereg County bear family names of Slovak origin. The author presents the settlements where these people live. Relevant family names are discussed in the following groups: 1. surnames originating from the personal name of an ancestor (*Abrusák* < *Abraham*); 2. surnames indicating the place of origin (*Hronyecz* < *Hronec* ‘from the region of the River Garam’); 3. surnames indicating an occupation, an office or a position (*Blanár* ‘furrier’, *Tabacsnik* ‘tobacconist’); 4. surnames indicating a personal characteristic (*Bosák* ‘barefooted, ragged’, *Zronek* ‘depressed, despondent’); 5. surnames of obscure or uncertain motivation.